

Dupa dezvaluirile Recorder, Asociația Forumul Judecătorilor solicita autorităților reforme curajoase în Justiție

Asociația Forumul Judecătorilor solicita autorităților să nu mai ignore 'semnalele de alarmă', în urma documentarului publicației Recorder, și să adopte fără întârziere 'reforme curajoase' pentru întărirea statului de drept și a independenței justiției.

Într-un comunicat postat miercuri pe site-ul Asociației, judecătorii cer ca Justiția să recapete elementele necesare funcționării sale în baza principiilor independenței, meritocrației, eficienței și responsabilității.

'Ca urmare a dezvaluirilor din presa, Asociația Forumul Judecătorilor din România solicită din nou autorităților competente reforme reale și să înceteze să mai ignore semnalele de alarmă date și să adopte fără întârziere reforme curajoase pentru întărirea statului de drept și a independenței justiției. În ultimii ani, Asociația Forumul Judecătorilor din România a învederat constant autorităților române necesitatea adoptării unor reforme prin care justiția română să recapete elementele necesare funcționării sale în baza principiilor independenței, meritocrației, eficienței și responsabilității. Noile legi ale justiției, adoptate în anul 2022, s-au îndepărtat de la acest ideal, sistemul judiciar cunoscând un regres serios', spune Asociația Forumul Judecătorilor.

Asociația susține că sunt urgent necesare reforme reale în justiție, care să pună în aplicare hotărârile Curții de Justiție a Uniunii Europene și cerințele organismelor europene și internaționale relevante, mai ales Comisia de la Veneția și Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică.

'Astfel, OCDE a reiterat observația privitoare la lipsa unor concursuri meritocratice privind promovarea magistraților, îndeosebi la Înalta Curte de Casație și Justiție, modalitățile de promovare bazate exclusiv pe o evaluare a hotărârilor judecătorești pronunțate de candidați pe parcursul întregii lor activități (însoțite de un interviu în fața Secției pentru judecători a CSM în privința promovării la ICCJ) fiind contestate sistematic de o parte serioasă a sistemului judiciar pentru lipsa unui caracter cu adevărat meritocratic', explică Asociația.

De asemenea, trebuie introduse în legislație recomandările Comisiei de la Veneția din ultimul aviz urgent, emis la sfârșitul anului 2022, respectiv: 'extinderea duratei mandatelor procurorilor de rang înalt de la trei ani, cât este în prezent, și eliminarea posibilității reînnoirii mandatelor, precum și consolidarea garanțiilor în cazul în care procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție infirmă motivat toate măsurile și soluțiile adoptate de ceilalți procurori (cu excepția DNA și DIICOT). Printre alte modificări propuse se numără o selecție prin concurs pentru vicepreședinții instanțelor și procurorii șefi adjuncți ai parchetelor și stabilirea în mod clar a faptului că agenții poliției judiciare detașați pe lângă parchete nu au obligații de raportare față de Ministerul de Interne'.

Totodată, Comisia de la Veneția a reiterat că regretă faptul că legiuitorul nu a restabilit competențele de dinainte de înființarea SIIJ și recomandă restabilirea competențelor DNA de a investiga și urmări penal infracțiunile comise de judecători și procurori.

În plus, necesitatea modificării legislative privind modul de funcționare a Inspecției Judiciare se impune inclusiv prin prisma hotărârii obligatorii a Curții de Justiție a Uniunii Europene din 11 mai 2023 (cauza C-817/21, Inspecția Judiciară).

Astfel, CJUE a constatat consolidarea competențelor inspectorului șef în contextul mai global al reformelor privind organizarea sistemului judiciar român având ca obiect sau ca efect reducerea garanțiilor de independență și de imparțialitate a judecătorilor români, dar mai ales practica concretă urmată de inspectorul șef în exercitarea

prerogativelor sale, cu referire explicită la Comisia Europeană, care 'menționează exemple care pot arăta că aceste prerogative au fost utilizate, în mai multe rânduri, în scopul controlului politic al activității judiciare, unele dintre aceste exemple figurând, de altfel, în rapoartele Comisiei către Parlamentul European și către Consiliu din 22 octombrie 2019 și din 8 iunie 2021 privind progresele realizate de România în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare (COM(2019) 499 final, p. 7 și 8, precum și COM(2021) 370, p. 18], de care autoritățile române trebuie să țină seama în mod corespunzător, în temeiul principiului cooperării loiale.

Mai recent, Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), prin Avizul nr. 27 (2024) privind răspunderea disciplinară a judecătorilor, a solicitat evitarea oricărui abuz în inițierea și desfășurarea procedurilor disciplinare, în lipsa oricărui probe. Aceste proceduri trebuie derulate într-un interval de timp rezonabil, fiind necesară reglementarea posibilității recuzării membrilor completului disciplinar. De asemenea, Avizul CCJE nr. 23(2020) privind rolul asociațiilor judecătorilor în sprijinirea independenței judiciare arată că 'judecătorii nu pot fi obligați să își dezvăluie calitatea de membru al unei asociații de judecători', tocmai pentru a fi protejați și a preîntâmpina atacurile nejustificate împotriva acestora.

Asociația Forumul Judecătorilor amintește și recomandările Biroului OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (ODIHR) privind independența sistemului judiciar și răspunderea magistraților (Recomandările de la Varșovia) din anul 2023, care sugerează necesitatea altor modificări legislative: 'consiliile judiciare nu ar trebui să fie dominate de judecători din instanțe de apel sau de la alte instanțe superioare. În cazul în care președintele unei instanțe este numit în consiliul judiciar, acesta trebuie să demisioneze din funcția de președinte de instanță; pentru a evita concentrarea excesivă a puterii într-un singur organism judiciar și percepția corporatismului, competențele sunt împărțite între organismele judiciare autonome, iar organismelor separate li se încredințează atribuții specifice ale administrației judiciare, cum ar fi selecția, promovarea și formarea judecătorilor, disciplina, evaluarea performanței și bugetul'.

Procedurile disciplinare privind pe membrii consiliilor judiciare ar trebui să fie desfășurate de organisme care nu au în componență membri ai consiliului judiciar iar în cursul cercetării disciplinare, judecătorul acuzat poate fi suspendat numai ca măsură temporară, în circumstanțe excepționale și cu plata indemnizației, sunt alte recomandări.

De asemenea, adaugă sursa citată, 'pentru a preveni percepția nepotismului, a corupției sau a altor influențe necuvenite, transferurile judecătorilor în cadrul secțiilor unei instanțe sau între instanțe ar trebui efectuate printr-un proces în care sunt stabilite în mod explicit criteriile de transfer și în care organismul responsabil cu luarea deciziilor cu privire la transferuri oferă o justificare clară și întemeiată legal pentru transferul sau refuzul acestuia; delegările sau detașările judecătorilor la alte instanțe sau instituții ar trebui să se facă pentru o perioadă fixă și limitată, dar nu mai mult de șase luni; mutarea între secții a unui judecător ar trebui efectuată numai cu acordul scris al judecătorului respectiv; consiliile judiciare și alte organisme autonome ar trebui să promoveze în mod proactiv egalitatea de gen în contextul funcțiilor lor și în sistemul judiciar în general'.